

Aantrekkelijk en innovatief aan de slag met ons erfgoed

De magie van het orgel ontdekken met Orgelkids

Wat begon als een lokaal project in Nederland, is inmiddels uitgegroeid tot een wereldwijd succes, met meer dan 200 orgels verspreid over 25 landen. Dit bijzondere initiatief laat kinderen (maar ook volwassenen) niet alleen de magie van het orgel ontdekken, maar ook de technologische en historische achtergrond ervan. Het project heeft een missie: het kerkorgel, een cultureel erfgoed, toegankelijk en interessant maken voor jong en oud.

TEKST JOOST SCHELLING BEELD LYDIA VROEGINDEWEIJ

Orgelkids is een initiatief van Lydia Vroegindewij, en biedt met name kinderen een unieke kans om in aanraking te komen met het klassieke kerkorgel. Orgelkids is ontstaan uit de observatie dat kerkorgels, vaak indrukwekkende instrumenten in kerkgebouwen, weinig aandacht krijgen van jongere generaties. Lydia zag een kans om kinderen op een speelse manier kennis te laten maken met het orgel, door ze zelf een miniatuurversie van het instrument te laten bouwen:

het Doe-orgel. Dit Doe-orgel, ontworpen door orgelbouwer Wim Janssen, kan in slechts een uur worden opgebouwd, waarna de kinderen het zelf kunnen bespelen. Het instrument maakt het mogelijk om de ingewikkelde werking van een kerkorgel begrijpelijk en tastbaar te maken. Door deze hands-on ervaring leren kinderen niet alleen hoe een orgel werkt, maar ontdekken ze ook de magie van muziek.

Wereldwijd Succes

Hoewel het project in Nederland begon, heeft Orgelkids al snel de aandacht getrokken van internationale muzikliefhebbers en erfgoedorganisaties. In landen als de Verenigde Staten, Canada, Zweden, Duitsland en zelfs Taiwan en IJsland zijn inmiddels meerdere Doe-orgels beschikbaar, die door verschillende organisaties worden gebruikt om kinderen en volwassenen te enthousiasmeren voor het orgel. Zo worden in Taiwan jaarlijks zomerkampen georganiseerd waarbij meer dan honderd kinderen een week lang kennismaken met orgelmuziek, terwijl in IJsland een duo van organisten met hun Doe-orgel rondreist langs kleine scholen en kerken. In 2019 leverde een

internationale compositiewedstrijd bijna 50 nieuwe composities op, speciaal geschreven voor het Doe-orgel.

Het succes van Orgelkids is mede te danken aan het feit dat het project flexibel is en kan worden aangepast aan de lokale situatie. Of het nu gaat om een kerk, een museum of een basisschool, het Doe-orgel kan overal worden opgebouwd om het culturele en muzikale erfgoed van het orgel toegankelijk te maken.

Meerdimensionale educatie

Een van de sterke punten van Orgelkids is de educatieve meerwaarde. Lydia heeft handleidingen, lesbrieven en instructiekaarten ontwikkeld, waarmee docenten en organisten zelfstandig aan de slag gaan. De handleidingen zijn ontworpen om de drie kernaspecten van het project te benadrukken: muziek, techniek en cultureel erfgoed.

"Het is een manier om het orgel naar buiten te brengen."

Lydia Vroegindewij

Lydia benadrukt dat het project niet alleen om het bouwen van een orgel draait. "Het is belangrijk om een verhaal te vertellen en vragen te stellen die de kinderen uitdagen om na te denken," legt ze uit. Zo begint een les bijvoorbeeld met de vraag of een orgel een toets- of een blaasinstrument is. Vervolgens bouwen de kinderen hun eigen Doe-orgel, waarmee ze zelf kunnen ontdekken hoe het werkt. De derde les brengt de kinderen naar een kerk waar ze een groot orgel van dichtbij kunnen bekijken en begrijpen hoe de mechanica verschilt van het kleine Doe-orgel.

Naast de educatieve waarde is Orgelkids ook een manier om het cultureel erfgoed van het orgel levend te houden. Lydia benadrukt dat het project ook bedoeld is om bewustzijn te creëren rondom het religieus erfgoed dat veelal verborgen blijft in kerken. "Het is een manier om het orgel naar buiten te brengen en de gemeenschap te betrekken bij dit waardevolle stukje erfgoed," zegt ze. Vooral in een tijd waarin de kerk minder vanzelfsprekend een centrale rol speelt in het dagelijks leven, biedt Orgelkids een laagdrempelige manier om mensen, en met name kinderen, opnieuw in contact te brengen met deze rijke muzikale traditie.

Uitdagingen en kansen

Hoewel Orgelkids met enthousiasme wordt ontvangen, zijn er ook uitdagingen. Niet elke organist voelt zich comfortabel bij het idee om als ambassadeur van het instrument op te treden. Wanneer andere leden van de lokale orgelcommissie er wel plezier in hebben, zijn zij geschikter om het publiek actief te betrekken bij het orgel. De lesbrieven en documentatie van Orgelkids spelen daarop in met praktische tips voor een goede samenwerking tussen organist en orgelcommissie. Wie gemotiveerd is om het orgel te introduceren bij kinderen en andere nieuwe publieksgroepen kan voor €45,00 per dagdeel een Doe-orgel huren bij Orgelkids. Zelf een Doe-orgel aanschaffen kan uiteraard ook: Verschuieren Orgelbouw maakt ze op bestelling, inclusief twee speciale transportkisten die alle onderdelen goed beschermen, voor circa €9.000,-. Toch blijkt het Doe-orgel vaak een goede investering voor kerken en andere erfgoedinstellingen, die hun educatieve en culturele aanbod structureel willen uitbreiden.

Toekomstige plannen

In de toekomst hoopt Lydia het project verder uit te breiden. Er zijn plannen om een nieuw programma te lanceren dat zich richt op de jeugdige jaren van componist Johann Sebastian Bach, waarbij kinderen leren over de technische aspecten van het orgel terwijl ze ook meer te weten komen over Bachs fascinatie voor het instrument. Orgelkids blijft zich ontwikkelen en aanpassen aan de behoeften van verschillende landen en culturen. Dankzij de combinatie van muziek, techniek en erfgoed heeft het project de potentie om nog veel meer kinderen te inspireren en zo het orgel een levendige toekomst te bieden.

Meer weten over Orgelkids?

Bezoek de website www.orgelkids.nl. De internationale ervaringen worden gedeeld op de Orgelkids-blog: www.blog.orgelkids.nl

